

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

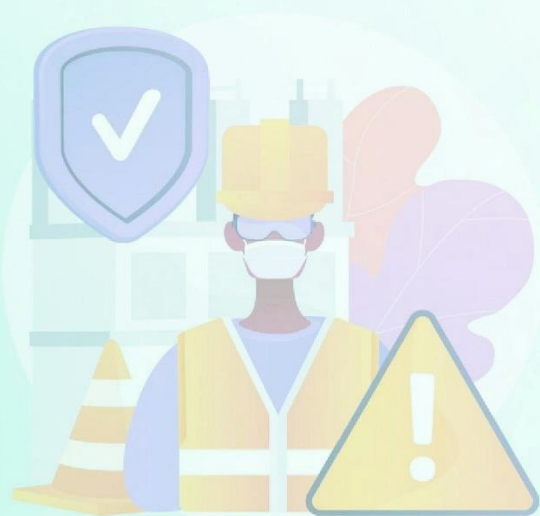
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
Х Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ
ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

**Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали X Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 8-9 квітня 2025 р.) / ПДАУ: ред. кол. О. І. Біловод, В. М. Заплатинський, С. В. Попов, В. М. Марич [та ін.]. – Полтава: ПДАУ, 2025. – 176 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №243 від 24.02.2025 р.

У збірці представлено матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки життя та охорони праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти усіх рівнів підготовки, керівників та фахівців підприємств.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: Біловод О.І., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Заплатинський В.М., к.с.-г.н., доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Президент Академії безпеки та основи здоров'я; Попов С.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Марич В.М., к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Лях І.М., д.т.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дудник В.В., к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; Попович Н.М., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Петраш О.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Лапенко Т.Г., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дрожжана О.У., старший викладач, Полтавський державний аграрний університет.

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

Дрожжана О.У. ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	9
Дрожжана О.У., Гаген О.С. СТИМУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	12
Дударь Н.І. НЕБЕЗПЕЧНІ ЗАХОПЛЕННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ	14
Дрожжана О.У., Дудник В.В. ПРОГНОЗУВАННЯ НОВИХ РИЗИКІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	16
Дудник В.В., Дрожжана О.У., Дудник Д.В. АУДИТ ТА КОНТРОЛЬ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ. ПОЛІТИКА ТРИПАРТИЗМУ: ДЕРЖАВА-РОБОТОДАВЕЦЬ-ПРАЦІВНИК	18
Жидацький В.Ц., Лях І.М. ВПЛИВ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ОПЕРАТОРА КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ	21
Заплатинський В.М. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ «РИЗИК» У ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	24
Калинчук С., Гаман Б.В., Марич В.М. РИЗИК ПОЖЕЖ ПІД ЧАС ЖНИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	28
Канівець О.В., Канівець І.М. ВИКОРИСТАННЯ МАШИННОГО ЗОРУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДДЯХ	30
Ковальська Т.А., Дрожжана О.У. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	34
Кондель В. М., Титаренко В. М., Молчанов П. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	36
Лапенко Т.Г. ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	41

Лапенко Т.Г., Колотій С.Ю. ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ	43
Левашова Ю.С., Макарова К.Є., Шевченко Є.В. АНАЛІЗ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЗАГРОЗ НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ МЕТИЗНОГО ВИРОБНИЦТВА	46
Левашова Ю.С., Сінякова С.Ю. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМАЛЬДЕГІДУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ	48
Лесікова А.С., Дрожжана О.У. БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ У БАКТЕРІОЛОГІЧНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ	51
Опара Н.М., Гаркуль В.В. ДОРОЖНІ РИЗИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	54
Опара Н.М., Полулях В.Є. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗООАНТРОПОНОЗІВ	58
Петраш Р.В., Петраш О.В., Попович Н.М., Бондар Л.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВЛАШТУВАННІ ГРУНТОЦЕМЕНТНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	61
Пічкур Т.В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ І НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ	64
Попович Н.М., Бондар Л.В., Петраш Р.В., Петраш О.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВІДБУДОВІ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОШКОДЖЕНИХ ВІЙНОЮ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	66
Розумний О.М. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НЕБЕЗПЕК, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПОЛЬОВИХ РОБІТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	68
Савченко О.А., Дударь Н.І. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ГЕОДЕЗИСТА ПРИ РОБОТІ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ	71
Сорочинська О.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ	73
Уряднікова І.В. ВІРТУАЛЬНІ МОДЕЛІ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ СИСТЕМ ВОДООЧИЩЕННЯ	77

2. Типова програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських» (теоретична підготовка). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/02/24/typova-prohrama-navch-dystsypliny-bzvp-vo-24-02-2025.pdf> (дата звернення – 07.04.2025 р.).

3. Кодекс цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458) в редакції від 01.01.2025.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення – 07.04.2025 р.).

УДК 331(45+1)+614:82-5

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

*Лапенко Т.Г., кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри агроінженерії та автомобільного транспорту
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

Сільське господарство – це окремий напрямок діяльності, який відрізняється своєю особливою специфікою, проте питання охорони праці є найбільш актуальними у цій галузі. Охорона здоров'я працівників сільського господарства, створення оптимальних та безпечних умов праці, а також профілактика загальної та професійної захворюваності є особливо важливим завданням адміністрації підприємств. Це дозволяє максимально довго зберігати високу працездатність працівників, що базується на турботі про психофізіологічне здоров'я людини, а також сприяє помітному зростанню продуктивності праці, що позначається на економічній ефективності всього виробництва та держави в цілому.

Земля для сільськогосподарської галузі – головний засіб виробництва. Більшість робіт (оранка, посів, внесення мінеральних добрив і т.д.) проводиться на відкритому повітрі, відповідно, вплив на організм людини надають такі фактори, як запиленість, температура повітря робочого середовища, вологість, і, як наслідок, алергічні реакції, які здатні формувати різні патогенетичні механізми професійних та виробничо обумовлених захворювань. Специфіка робіт у сільському господарстві полягає також у їхній різній інтенсивності щодо часу доби та сезонів, звідси нерівномірні навантаження на організм людини. Все це зазвичай призводить до підвищеного травматизму [1].

Умови праці безпосередньо пов'язані з технологією виробництва та рівнем механізації, тому прикладів шкідливих та небезпечних факторів, що призводять до профзахворювань та втрати здоров'я в АПК дуже багато.

Період посівної та збиральних робіт – один із найбільш напружених та відповідальних у сільському господарстві. На всіх етапах проведення польових робіт необхідно забезпечувати безпеку їх виробництва, належні умови праці, побуту, харчування працюючих шляхом дотримання встановлених для

працівників та посадових осіб вимог охорони та гігієни праці, а також трудової дисципліни. Звідси й випливають перші проблеми забезпечення безпечними та комфортними умовами працівників сільськогосподарських підприємств. Як показує статистика, основними виявленими порушеннями є незадовільне утримання територій, виробничих та санітарно-побутових приміщень, ненормований робочий день працюючих (зокрема, це стосується операторів мобільної сільськогосподарської техніки), не проведення у встановлені терміни та в повному обсязі лабораторних досліджень факторів виробничого середовища, недостатнє забезпечення та оснащення санітарно-побутових приміщень, незадовільне функціонування та утримання систем вентиляції/опалення, грубі порушення працівниками своїх трудових обов'язків. Здебільшого основними причинами виникнення цих проблем є неефективна система управління охороною праці для підприємства, складне фінансове становище деяких підприємств [2]. Також велику небезпеку становить замінованість територій на яких проводяться сільськогосподарські роботи.

Нині управління охороною праці сільськогосподарської галузі країни зазнає значних труднощів. Несприятливу ситуацію в галузі управління охороною праці підтверджують досить високі абсолютні показники, причому однією з головних причин нещасних випадків є незадовільна організація виробництва.

З урахуванням вищевикладеного необхідно наголосити, що ці проблеми є основними, але не вичерпними. Як деякі варіанти вирішення вищевказаних проблем можуть бути позначені наступні [1,2]:

1. До основних заходів щодо попередження виробничого травматизму та професійної захворюваності можуть бути віднесені: придбання засобів індивідуального захисту, проведення спеціальної оцінки умов праці на робочих місцях, санаторно-курортне лікування постраждалих на виробництві працівників. При цьому невід'ємним завданням реалізації управління охороною праці працівників на підприємствах має стати перехід від реагування на страхові випадки до управління ризиками ушкодження здоров'я працівників.

2. Одним із головних напрямів щодо зниження травматизму та скорочення нерациональних витрат на охорону праці є підвищення ефективності управління охороною праці, у тому числі її економічної частини. При цьому важливе значення має розробка економічних засад охорони праці, а також оцінка проведених заходів щодо поліпшення умов та охорони праці на базі сучасних методів досліджень, обґрунтування достатності та доцільності витрат на ці цілі, з одного боку, та аналіз заподіяної шкоди - з іншого.

3. Досить важливим аспектом управління охороною праці працівників є відповідальність роботодавця. Слід наголосити, що керівники повинні дотримуватися трудового законодавства та інших нормативно-правових актів, що містять норми трудового права.

4. Одним із найважливіших напрямів удосконалення системи управління охороною праці має стати підвищення якості відповідних освітніх послуг.

З урахуванням політики, що проводиться державою щодо збереження

здоров'я працездатного населення, необхідно спільно з органами влади та управління, на основі комплексної оцінки стану виробничого середовища та захворюваності працюючих на об'єктах агропромислового комплексу, вимагати від керівників організацій забезпечити виконання заходів щодо покращення умов та охорони праці, підвищити персональну відповідальність керівників за створення здорових та безпечних умов праці.

В умовах, що склалися, потрібен подальший розвиток і вдосконалення системних методів управління охороною праці, включаючи профілактичну спрямованість на попередження шкідливого впливу факторів виробничого середовища, зниження ризику виникнення захворювань і поліпшення умов праці в АПК.

У країнах Європейського союзу зараз активно порушується питання про культуру охорони праці, яка є одним із головних елементів управління підприємством. Хотів би, щоб і для нашої країни це стало нормою. Щоб робота з охорони праці не виконувалася чисто формально. Щоб фінансування цих робіт не здійснювалося за залишковим принципом. Щоб багато значних і незначних нещасних випадків не ховалися часом для «хорошої» статистики. Щоб охорона праці справді стала культурою [1].

А тому вивчення та вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням здорових та безпечних умов, у яких протікає праця людини – одне з найбільш важливих завдань у розробці нових технологій та систем виробництва.

Список використаних джерел

1. Пістун І.П., Хом'як В.В., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посібн. Київ :Університетська книга. 2023 р. 456 с.
2. Войналович О.В., Марчишина Є.І., Білько Т.О. Охорона праці в сільському господарстві: навч. підруч. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 690 с.

УДК 65.013

ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ

*Лапенко Т.Г., кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри агроінженерії та автомобільного транспорту,
Колотій С.Ю., здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

Сучасній людині доводиться вирішувати завдання оцінки та прогнозування ефективності роботи обладнання та інших людей, надійної взаємодії з різними елементами виробничого механізму. Науково-технічний прогрес все більше віддаляє людину від знарядь праці та передає їй роль керуючого органу системи виробництва, що супроводжується переважанням